

KNJIGA AUTOBIOGRAFSKIH SJEĆANJA PROF. JAKŠE MILIČIĆA

Jadikovke kao opravdanje za nerad i nedostatak vizije

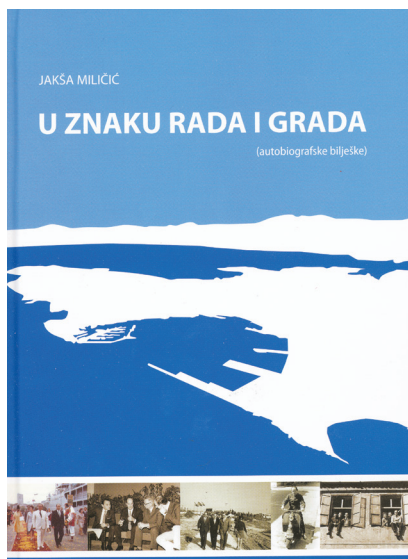
PRIPREMIO:
Branko Nadilo

Zanimljiv je podatak da je vjerojatno najuspješniji suvremeni splitski gradonačelnik i utemeljitelj splitskoga Građevinskog fakulteta bio vrlo loš učenik tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog školovanja

Naslov: U znaku rada i grada (autobiografske bilješke). Autor: Jakša Miličić. Izdavač: Sveučilište u Splitu – Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije. Za izdavača: izv. prof. dr. sc. Boris Trogrlić. Recenzenti: prof. dr. sc. Vinko Jović i prof. dr. sc. Ante Mihanović. Urednik: Branko Nadilo. Lektorica: Nataša Bunijevac. Grafičko oblikovanje: Ivna Hraste. Prijelom: Tanja Vrančić. Tisak: Tiskara Zelina d.d. Format: B5, tvrdi uvez, kunstdruck, 271 str. i 125 slika. Naklada: 500 primjeraka. Split, 2015.

Prof. dr. sc. Jakša Miličić, umirovljeni profesor Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, čiji je bio utemeljitelj i dugogodišnji dekan, odlučio je prije svoga devedesetog rođendana zabilježiti neka sjećanja iz svoje bogate biografije. Na tu ga je odluku, kako sam navodi u predgovoru, potaknula činjenica da sadašnje generacije vrlo malo znaju o tome što se sve u Splitu i Hrvatskoj događalo prije pedesetak godina. Ipak, za donošenje odluke o prihvaćanje toga "nezahvalnog i mukotrnog posla" presudno je bilo to što su mu "jednostavno dojadile svakodnevne jadikovke i žalopojke". Oduvijek je, kaže, vjerovao da su to samo opravdanja za nerad i nedostatak vizije te nešto što se može nazvati samo duhovnom i tjelesnom lijenošću. Naime, i u vremenima koja detaljno opisuje također nije bilo lako, štoviše, mnogo je toga bilo teže, ali ga to ipak nikada nije obeshrabilo ili demotiviralo. Navodi da je u mnogim pokušajima uspio, ali i da je svjestan toga da nije uspio ostvariti neke projekte za koje se zalagao cijeli život.

Sjećanja prof. Miličića u knjizi su raspoređena pomalo lepršavo. U početku go-

vori o odrastanju, odgoju i školovanju. Zanimljiv je podatak da je vjerojatno najuspješniji suvremeni splitski gradonačelnik bio vrlo loš učenik i tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog školovanja. Čak vjerojatno ne bi bio ni položio "malu maturu" da nije bilo talijanske okupacije i odluke da svi učenici dobiju prolazne ocjene. Potom se opirao okupaciji i završio u zatvoru. Opisao je kratkotrajno ratno iskustvo nakon kapitulacije Italije te boravak u El Shattu, ali i povratak te završetak školovanja na Srednjoj tehničkoj školi u Splitu i prva radna iskustva. Miličić je potom upisao studij građevinarstva u Zagrebu i pritom se ne bi moglo reći da je bio posebno briljantan student jer je studirao punih devet godina. Ipak, bio je dugogodišnji predsjednik studentske organizacije. Taj je dio sjećanja ispunjen opisima brojnih veselih zgoda iz studentskog života.

Nakon što je diplomirao, vratio se u Split i počeo raditi u GP-u *Lavčević*, gdje je zbog urođene znatiželje, ali i marljivosti, vrlo brzo napredovao. Nedugo je potom otišao na studijsko putovanje u SAD i ondje stekao dragocjena stručna iskustva koja je vrlo brzo primijenio u praksi. Kao zaposlenik Privredne komore Dalmacije potaknuo je školovanje mladih za potrebe suvremenoga graditeljstva, ali i uvođenje gips-kartonskih ploča te mrežaste i Bi armature, ali i ekspanziranih agregata, praškastih mortova, premaza i ljepila. Ta su nastojanja uključivala i osnivanje posebnih pogona poput tvornice *Kningips* i željezare *Adriasider*.

Miličić je osnovao i Građevinski školski centar u kojemu je vrlo brzo postao direktor. U Centru, koji su svesrdno podupirali građevinska operativa i industrija građevnog materijala u Dalmaciji, bio je utemeljen i poseban pogon za praktičnu obuku, a prodorni se voditelj GŠC-a zajedno sa svojim suradnicima vrlo brzo izborio za gradnju školske zgrade i učeničkog doma na rubu prostora na kojem se danas nalaze Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, ali i Sveučilišni kampus.

U nastavku je knjige Jakša Miličić opisao nastanak i razvoj Građevinskog fakulteta u Splitu, u kojem je bio prvi voditelj studija, prvi dekan, a potom i predsjednik Poslovnog odbora. Fakultet građevinskih znanosti utemeljen je 1. siječnja 1977. uz veliku pomoć Građevinskog instituta u čijem je sastavu bio. Odjel je Građevinskog fakulteta u Zagrebu počeo s radom još 1971., a prvi je dio nove fakultetske zgrade dovršen već početkom 1976. godine.

Najveći je dio autobiografskih bilježaka, gotovo četvrtina sadržaja, posvećen vođenju grada Splita od 1967. do 1974. godine. Predsjednik ondašnje Skupštine općine Split imao je veće ovlasti od

današnjega gradonačelnika, a i Općina je zauzimala mnogo više prostora od sadašnjega gradskog područja, uostalom bila je to najveća općina u ondašnjoj Jugoslaviji. Postao je to gotovo slučajno na poziv ondašnjega gradonačelnika dr. Ive Perišina koji je preuzeo funkciju potpredsjednika u republičkoj vladi dr. Savke Dapčević-Kučar. To je nesumnjivo bilo najplodnije razdoblje autorova života jer je obavio sve pripreme za osnivanje Splitškog sveučilišta, koje je osnovano netom nakon njegova mandata, pokrenuo je i uglavnom izgradio *Split 3* te osnovao Konzorcij za istraživanje i eksploataciju nafte i plina u Jadranu. Kandidirao je grad za domaćinstvo Mediteranskih igara, koje je Split dobio u sljedećem razdoblju, ali i osnovao i raspisao čak sedam fondova, samodoprinosna i zajmova, među kojima je najpoznatiji bio zajam za izgradnju autoceste Split – Zagreb na republičkoj razini.

U knjizi su opisani i problemi s kojima se susretao u vođenju grada zbog smjene kompletnoga republičkog rukovodstva 1971. u Karađorđevu, ali i svi rezultati u Splitu postignuti za njegove uprave. Dovoljno je spomenuti da je u Splitu u tome razdoblju bilo izgrađeno više stanova nego što ih je bilo izgrađeno od Dioklecijana do Drugoga svjetskog rata.

Također su opisani autorov doprinos procesu litoralizacije, odnosno gradnji cestovnih prometnica i pokušajima gradnje jadranske željezare, ali i doprinos zaštiti okoliša, što je i danas glavno područje njegova zanimanja. Posebno se to odnosi na pokušaje sanacije Karepovca, za što i danas ima mnogo prijedloga. Od njegovih ostalih aktivnosti u tome području svakako treba istaknuti cjelovitu zaštitu Kaštelanskog zaljeva, jedan od najvećih infrastrukturnih zahvata na Sredozemlju, koji je također potaknuo prof. Miličić.

U nastavku su opisani mnogi susreti s brojnim političkim, kulturnim i javnim djelatnicima iz zemlje i inozemstva, uglavnom iz vremena dok je bio gradonačelnik. Čitatelje će vjerojatno najviše zanimati brojni susreti s Titom, koji je u to vrijeme često dolazio u Split, ali opisani su i drugi zanimljivi susreti i druženja.

Autor u knjizi opisuje vlastite ideje, mogućnosti i provedene projekte. Ponajprije se to odnosi na osobne uspjehe i pokušaje poput stjecanja doktorata iz znanosti i propalog pokušaja da postane rektor, ali i na tumačenja kako su u Splitu nastajale pojedine institucije poput Ekonomskog fakulteta, Centra za interdisciplinarna istraživanja, TTTS-a ili hidrotehničkog laboratorij u Žrnovnici. Opisao je i iskustva u vođenju hrvatskog Fonda za ceste, ali u gradnji ACI marine u Splitu te pontonskog mosta preko Masleničkog ždrila, čiji je bio začetnik. Taj dio knjige završava posebnim zanimljivostima vezanima, među ostalim, uz korištenje Vile Ferić, nabavu zrakoplova Cessna 421 i jahte *Split 3*, pokušaj izrade Leksikona grada Splita, ali i o tome kako je splitski DIT odnosno današnji UGIS dobio vlastite prostorije. U nastavku je prof. Miličić iznio svoje prijedloge za uređenje Gradske luke i gradnju mogućega velikoga kontejnerskog terminala u Sjevernoj luci.

Dio je sjećanja posvećen i sportu jer je prof. Miličić svojedobno bio nogometaš druge momčadi *Hajduka*, potom predsjednik KK-a *Jugoplastika* te aktivni član odbora koji je Split kandidirao za Svjetsko atletsko prvenstvo, a dobio domaćinstvo Atletskoga kontinentalnog kupa 2010. U tom je dijelu iznio neke konkretne prijedloge za bolju budućnost sporta u Splitu te prikazao veteranska sportska zbivanja. Naime, prof. Miličić predsjednik je Suda časti *Kuće slave splitskog sporta*.

Autobiografske bilješke završavaju prikazom sela Brusja iznad Hvara, rodnog mjesta njegova oca, čijim je stanovnicima omogućio da dobiju vodovod, a sada se zalaže za to da dobiju kanalizaciju. Štoviše, na primjeru tog mjesta daje prijedlog za oživljavanje brojnih gotovo napuštenih naselja na otocima i u Dalmatinskoj zagori. Knjiga završava opisom mjesta Ražanj koje je u sastavu Općine Rogoznica i u kojemu posjeduje vikendicu, koju je projektirao akademik Dinko Kovačić. I tom je mjestu pomogao da se asfaltira cesta i dovede voda, ali i u uvođenju javne rasvjete te gradnji obale.

Sadržaju knjige pridodan je i kratak životopis, ali i popis odlikovanja i društvenih priznanja koje je prof. Miličić primio. Kao što je poznato, prof. dr. sc. Jakša Miličić dobio je 2008. na Saboru hrvatskih graditelja nagradu HSGI-a za životno djelo. Knjiga je zaključena pogovorom u kojemu je autor naveo čime se sada bavi. Važno mjesto u njegovim današnjim aktivnostima zauzimaju zaštita okoliša i već pomalo "legendarni" Karepovac, ali je zabrinut i zbog prometne izoliranosti Splita i Dalmacije od ostalih dijelova Hrvatske. Stoga se zalaže za bolju cestovnu i željezničku povezanost s područjem Bosne i Hercegovine i s Podunavljem. Svjestan je da se željeznička mreža uglavnom ne gradi zbog putničkog prijevoza i zato se zalaže za kontejnerski terminal na iznimno povoljnoj lokaciji između tvornica cementa *Sv. Jure* i *Sv. Kajo*.

Izdavač je knjige Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, a dio su troškova snosile neke građevinske tvrtke iz Splita, ali i Hrvatska komora inženjera građevinarstva.

Promocija je knjige održana 5. studenoga 2015. u obnovljenome hotelu *Split* na Bačvicama. Prema procjenama, u prepunoj je dvorani bilo tristotinjak posjetitelja, mahom prijatelja i štovatelja lika i djela prof. Miličića. Voditeljica je bila Mirta Šurjak, a nekoliko je pjesama posvećenih Splitu otpjevala klapa *Filip Dević*. O knjizi su govorili akademici Davorin Rudolf i Jakša Fiamengo, a o doprinosu autora razvoju našeg građevinarstva govorio je prof. dr. sc. Petar Đukan. Kao zanimljivost valja spomenuti da su dvojica predstavljača (Fiamengo i dr. Đukan), neovisno jedan o drugome (što se može vidjeti iz njihovih bilježaka), zaključili da ih dijelovi knjige podsjećaju na slavni *Amarcord* Federica Fellinija. Skupu se na kraju obratio i autor, vitalni prof. Miličić koji je zahvalio svima nazočnima na odazivu, ali i članovima svoje obitelji te suradnicima u pripremi knjige. Tom je prilikom istaknuo to da na svemu što je postigao u životu ponajprije zahvaljuje svojim suradnicima koji su mu svesrdno pomagali, ali su i puno radili, često i više nego što je to tražio.